

**กลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2
Mechanism of Distance Learning Television Management in Small-Sized
Schools in the San Sai 1 Educational Quality Development Network
under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2**

ณัฐนิชา จอมขันเงิน^{1*}, สำเนา หมั่นแจ่ม² และสายฝน แสนใจพรหม³

(Nutnicha Jomkhanneon^{1*}, Samnao Muenjaem² and Saiphon Sanjaiprom³)

^{1*,2,3}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

^{1*,2,3}Educational Administration Program, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

อีเมลผู้แต่งหลัก : nichaann59@gmail.com เบอร์โทร : 09 8806 2322

วันที่รับบทความ 25 กุมภาพันธ์ 2568

Received: May. 25, 2025

วันที่รับแก้ไขบทความ 25 มิถุนายน 2568

Revised: Jun. 25, 2025

วันที่ตอบรับบทความ 30 มิถุนายน 2568

Accepted: Jun. 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 2) ศึกษาการขับเคลื่อนของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 3) จัดทำและตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 และผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครู โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินตนเอง แบบสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการและแบบตรวจสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีการปฏิบัติ อันดับที่ 1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และอันดับที่ 6 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ปัญหาที่พบ ได้แก่ ไม่ได้กำหนดให้การศึกษทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นนโยบายหลัก ขาดการจัดกิจกรรม PLC การนิเทศไม่ต่อเนื่อง โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เน้นการสนับสนุนทรัพยากร การกำหนดนโยบาย และนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ กลไกการขับเคลื่อนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กลไกการขับเคลื่อน ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารจัดการ 6 ด้าน แต่ละด้านขับเคลื่อนโดยใช้ระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน 5 ขั้นตอน 4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จ 5) ปฏิทินการปฏิบัติงาน ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กลไกการขับเคลื่อน; การบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม; โรงเรียนขนาดเล็ก; กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1

Abstract

This research aims to: 1) investigate the current conditions and challenges of Distance Learning Television management, 2) explore best practices in high-performing schools, and 3) propose and validate a mechanism of Distance Learning Television management in small-sized schools in the San Sai 1 Educational Quality Development Network under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2. Employing a mixed-methods research design, the study integrates both quantitative and qualitative data collected from school administrators and teachers in small-sized schools in the San Sai 1 network, as well as from administrators, academic teachers, and teachers in high-performing schools. Research instruments included self-assessment questionnaires, semi-structured interviews, participatory workshops, and expert review checklists. Data were analyzed using descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and thematic content analysis.

Findings indicate that the most effectively implemented component was the enhancement of physical learning environments, while teacher and personnel development ranked lowest. Key challenges included the lack of formal policy integration of Distance Learning Television, limited Professional Learning Community (PLC) initiatives, and inconsistent internal supervision. In contrast, high-performing schools demonstrated systemic support through effective resource allocation, strategic policy alignment, and sustained pedagogical supervision. The proposed mechanism comprises five essential components: (1) core principles, (2) defined objectives, (3) a structured framework based on six Distance Learning Television management standards, each operationalized through a five-step performance-based management process, (4) critical success factors, and (5) an implementation timeline. The results of expert validation revealed that the mechanism was rated at the highest level in terms of its relevance and feasibility.

Keywords: mechanism; distance learning television management; small-sized schools; San Sai 1 educational quality development network

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน ขยายโอกาสทางการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้สนับสนุนการบูรณาการเทคโนโลยีในระบบการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เพื่อช่วยลด

ความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมฯ เป็นหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุน งบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอน และการพัฒนาครู เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ในประเทศไทย ริเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2538 ภายใต้พระบรมราชานุญาตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยมีโรงเรียนวังไกลกังวล เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดสัญญาณการเรียนการสอนไปยังโรงเรียนทั่วประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู ลดภาระงบประมาณของรัฐ และยกระดับคุณภาพการศึกษา รูปแบบการเรียนรู้แบ่งออกเป็น การถ่ายทอดสดผ่านโทรทัศน์ (DLTV) และการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) (มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, 2561) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจะช่วยขยายโอกาสทางการศึกษา แต่โรงเรียนขนาดเล็กยังคงเผชิญความท้าทายสำคัญทั้งด้าน นโยบาย งบประมาณ และอุปกรณ์เทคโนโลยี โรงเรียนหลายแห่งประสบปัญหาอุปกรณ์ไม่เพียงพอขาดบุคลากรด้านเทคนิค ขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน และขาดการนิเทศติดตามที่ต่อเนื่องทำให้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างเต็มศักยภาพ (นันทวัช นูนารถ และกวิชาพัชญ์ โหนะ, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ได้ดำเนินโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพและเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 พบว่า โรงเรียนบ้านแม่แต โรงเรียนบ้านโป่ง และโรงเรียนบ้านหนองมะจับ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2, 2567) และจากการสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า การบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมยังเผชิญปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะการที่ผู้บริหารยังไม่ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นนโยบายหลักของสถานศึกษา ส่งผลให้ขาดทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน อีกทั้งยังไม่มีการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูขาดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาทักษะในการจัดการเรียนการสอน ขณะเดียวกันการนิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำโดยผู้บริหารก็ยังไม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

จากสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมุ่งศึกษากลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 โดยมุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อพัฒนากลไกการบริหารจัดการที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นกลไก

สำคัญในการยกระดับการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในเชิงการบริหารจัดการและการพัฒนาผู้เรียน อันจะนำไปสู่ความเท่าเทียมทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2
2. เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
3. เพื่อจัดทำและตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ขอบเขต

1. ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ได้แก่

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 3 คน ได้แก่

โรงเรียนบ้านแม่แต จำนวน 1 คน โรงเรียนบ้านโป่ง จำนวน 1 คน

โรงเรียนบ้านหนองมะจิบ จำนวน 1 คน

1.2 ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 17 คน ได้แก่

โรงเรียนบ้านแม่แต จำนวน 5 คน โรงเรียนบ้านโป่ง จำนวน 5 คน

โรงเรียนบ้านหนองมะจิบ จำนวน 7 คน

2. ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ 1) กระบวนการขับเคลื่อน ตามระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน 5 ขั้นตอน และ 2) มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารจัดการ 6 ด้าน

3. ด้านเวลา

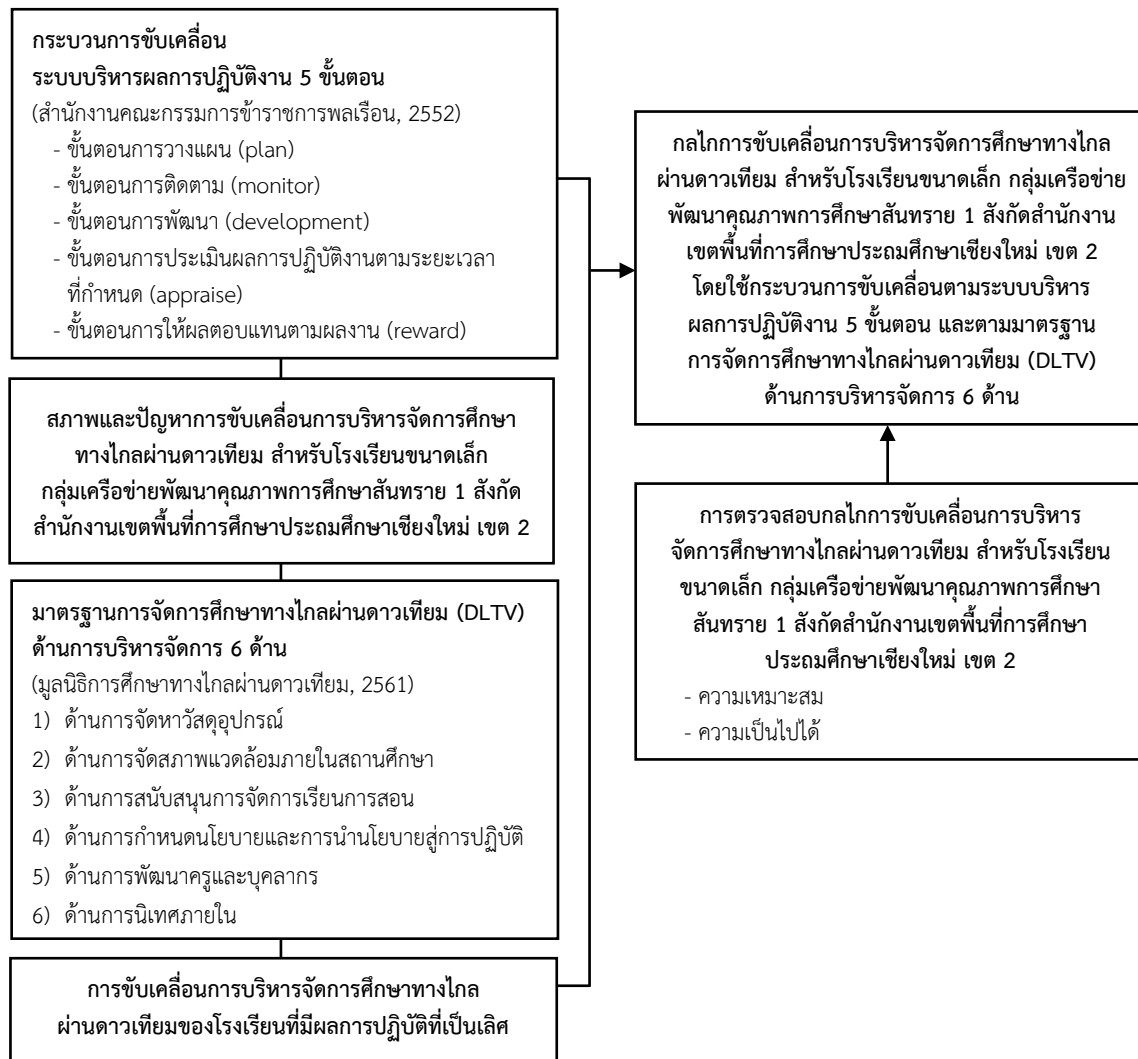
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ปีการศึกษา 2567

4. ด้านสถานที่

โรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ที่จัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านแม่แต โรงเรียนบ้านโป่ง และโรงเรียนบ้านหนองมะจิบ

กรอบความคิดการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบความคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่

เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 3 คน ได้แก่ โรงเรียนบ้านแม่แตง จำนวน 1 คน โรงเรียนบ้านโป่ง จำนวน 1 คน และโรงเรียนบ้านหนองมะจับ จำนวน 1 คน 2) ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 17 คน ได้แก่ โรงเรียนบ้านแม่แตง จำนวน 5 คน โรงเรียนบ้านโป่ง จำนวน 5 คน และโรงเรียนบ้านหนองมะจับ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินตนเอง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 การขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยแบ่งออกเป็นสองตัวเลือก ได้แก่ ดำเนินการและไม่ดำเนินการ ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยนำข้อคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ความถี่และร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและครูผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้จากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ คือ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล สถานศึกษายอดเยี่ยมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS และเป็นสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบและได้รับการยอมรับ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านหัวฝาย จำนวน 3 คน 2) โรงเรียนบ้านปาลาน จำนวน 3 คน และ 3) โรงเรียนบ้านม่วงยาย จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยนำข้อคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ข้อมูลที่ได้ คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำและตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

3.1 การจัดทำกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ดำเนินการโดย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนบ้านแม่แตง จำนวน 2 คน 2) โรงเรียนบ้านโป่ง จำนวน 2 คน และ 3) โรงเรียนบ้านหนองมะจับ จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบเรื่องการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและแบบบันทึกรายงานการประชุม ข้อมูลที่ได้ คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

3.2 การตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับในด้านการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 2 คน ครูที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 1 คน ศึกษาวิเคราะห์ที่รับผิดชอบเรื่องการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลไก การขับเคลื่อนบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลไก มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นคำถาม แบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาชั้นทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เรียงลำดับการปฏิบัติ ได้ดังนี้ อันดับที่ 1 คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา อันดับที่ 2 คือ ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ อันดับที่ 3 คือ ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน อันดับที่ 4 คือ ด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ อันดับที่ 5 คือ ด้านการนิเทศภายใน และอันดับที่ 6 คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร

1.2 ปัญหาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สรุปเป็นรายด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ มีปัญหาที่สำคัญ คือ สถานศึกษาขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็น โทรศัพท์และเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมไม่ครบถ้วนและชำรุด 2) ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาที่สำคัญ คือ สถานศึกษาขาดบุคลากรด้านเทคนิคที่ดูแลและซ่อมแซมอุปกรณ์ 3) ด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ปัญหาที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้บรรจุนโยบายการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งขาดการติดตามผลอย่างเป็นระบบ และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ 4) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร มีปัญหาที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้จัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการพัฒนาครู และ 5) ด้านการนิเทศภายใน มีปัญหาที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องและไม่มีการรายงานผลการนิเทศเป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ สรุปได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ สรุปตามกรอบการศึกษา 6 ด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์อยู่เสมอ 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาห้องเรียนและพื้นที่โดยรอบให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 3) ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 4) ด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายการสู่การปฏิบัติ คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด และบรรจุโครงการการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี พร้อมจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ติดตามผลเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงการดำเนินงาน 5) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนการจัดทำ ID Plan มีการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ส่งเสริมการอบรม ศึกษาดูงาน และมอบรางวัลให้แก่ครู และ 6) ด้านการนิเทศภายใน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนและดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ บันทึกผลการนิเทศเป็นรายบุคคลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ผลการจัดทำและตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาชั้นทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการจัดทำกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษา ประเด็นสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ถูกนำมาร่างเป็นกลไกภายใต้กรอบเนื้อหาที่กำหนด โดยใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ กลไกการขับเคลื่อนฯ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กลไกการขับเคลื่อน ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ด้านการบริหารจัดการ 6 ด้าน และตามระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน 5 ขั้นตอน 4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จ และ 5) ปฏิทินการปฏิบัติงาน

3.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามประเด็น ได้ดังนี้

1. ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ มีสภาพการปฏิบัติ อยู่ในอันดับที่ 2 โดยปัญหาสำคัญ คือ การขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการจัดซื้อหรือซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมินตรา ปิ่นทอง และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย

ระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ทั้งในด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีสภาพการปฏิบัติ อยู่ในอันดับที่ 1 ซึ่งสะท้อนถึงความสะดวกและความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ในการพัฒนาอาคารสถานที่ และบรรยากาศโดยรวมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาริการาชบุญทอง และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้นวัตกรรมที่ 21 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

3. ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน มีสภาพการปฏิบัติ อยู่ในอันดับที่ 3 โดยประเด็นปัญหาสำคัญ คือ การขาดแคลนบุคลากรด้านเทคนิคสำหรับดูแลและบำรุงรักษาอุปกรณ์ ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูจำนวนน้อย และรับผิดชอบการสอนในกลุ่มสาระหลัก จึงขาดความรู้ในด้านเทคโนโลยี และไม่ได้รับการอบรมหรือพัฒนาอย่างเหมาะสมในการใช้งานและบำรุงรักษาอุปกรณ์ดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญโยธรส นาคหัตถ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาของโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เกิดจากการขาดบุคลากรที่รับผิดชอบดูแลอุปกรณ์ ส่งผลให้การดำเนินงานในโรงเรียนขาดความต่อเนื่อง และประสิทธิภาพของการใช้งานลดลง

4. ด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในอันดับที่ 4 โดยปัญหาหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นนโยบายหลัก ส่งผลให้ขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การขาดความตระหนักในบทบาทและความสำคัญของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อีกทั้งอาจให้ความสำคัญกับโครงการอื่นที่ถูกพิจารณาว่ามีความเร่งด่วนมากกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อับดุลอาซิส ยาบา (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า ด้านการกำหนดนโยบาย สถานศึกษายังขาดแผนการดำเนินงานที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

5. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในอันดับที่ 6 มีปัญหาที่สำคัญ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้จัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก การที่กิจกรรมดังกล่าวไม่ได้ถูกรวมอยู่ในแผนพัฒนาครูและบุคลากร ส่งผลให้ขาดเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติวรดา จันทรแมน (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 พบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรม PLC

6. ด้านการนิเทศภายใน มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในอันดับที่ 5 มีปัญหาที่สำคัญ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้นิเทศ ติดตามและรายงานผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งอาจมีสาเหตุจาก ข้อจำกัดด้านภาระงานและจำนวนบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่งผลให้ผู้บริหารต้องรับผิดชอบภารกิจหลายด้าน ขณะที่ครูต้องปฏิบัติงานนอกเหนือจากการสอนจำนวนมาก ทำให้ขาดเวลาและโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศภายใน ตลอดจนการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พุฒิพงศ์ ธีระวัฒนาชาติ และเจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ เดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดในด้านการบริหารจัดการ คือ การนิเทศและติดตามการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เนื่องจากผู้บริหารยังขาดการดำเนินงานในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้

ในส่วนของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า มีการจัดหาและบำรุงรักษาอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ในด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดสรรอุปกรณ์ และทรัพยากรที่จำเป็นอย่างเพียงพอ รวมถึงมีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการประจำปี พร้อมมีการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอย่างรอบด้าน โดยสนับสนุนการเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน และส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ความสำเร็จดังกล่าวอาจเกิดจากความตระหนัก ความมุ่งมั่นของผู้บริหารและครู ที่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างจริงจัง รวมถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรและเสริมสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิดา หมั่นดี และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการสำหรับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่ดี มีแนวทางการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจ ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีระบบการวางแผน ติดตาม และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดทำกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ได้ดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิตย์ สีสง่า และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาทางไกล ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นการให้ข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานศึกษา

ผลการตรวจสอบกลไก พบว่า มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ระดับมากที่สุด เนื่องจากกลไกดังกล่าว ได้รับการพัฒนาบนพื้นฐานของการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการดำเนินงานของสถานศึกษา ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษาดั้งเดิม ทำให้กลไกที่จัดทำขึ้นมีโครงสร้างที่เป็นระบบ และสามารถเชื่อมโยงกับบริบทของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพล สอนจิตร และวิเชียร รุ้อยืนยง (2564) ได้ศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ความสำเร็จในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมขึ้นอยู่กับ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การมีแนวทางและนโยบายที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ ซึ่งจะเอื้อต่อการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในอันดับที่ 6 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง โดยจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในระดับโรงเรียนและในระดับกลุ่มเครือข่าย พร้อมทั้งสนับสนุนการอบรม ศึกษาดูงาน และการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อยกระดับสมรรถนะครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไว้ในแผนงานของโรงเรียน และยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดให้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี พร้อมกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมการระดมทรัพยากรจากชุมชนและภาคีเครือข่าย

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดกระบวนการนิเทศภายในที่มีความชัดเจน ตั้งแต่การวางแผนร่วมกับครูผู้สอน การดำเนินการตามแผนอย่างสม่ำเสมอ ไปจนถึงการนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ สะท้อนผล เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ครู และใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ และช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

เอกสารอ้างอิง

- จตุพล สอนจิตร และวิเชียร รุ้ยนียง. (2564). แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(8), 152-163.
- จิตติวรดา จันท์แมน. (2564). การบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา]. University of Phayao Digital Collections. <https://updc.up.ac.th/items/ff1eb72e-300e-4693-b9d5-5dbe1ecf3fe9>
- นันทวิช นูนารณ และกษิชาพัชญ์ โทนา. (2563). การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก : โอกาสและความเสมอภาคในยุคไทยแลนด์ 4.0. *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 8(1), 289-300.
- นิตา หมั่นดี, อีร หุทัยธนาสันต์, ผ่องศรี วาณิชยกุลวงศ์ และนิเลาะ แวอุเซ็ง. (2562). การบริหารงานวิชาการสำหรับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 30(2), 47-58.
- บุญญธอส นาคหัตติ. (2559). สภาพและปัญหาของ eDLTV โทรศัพท์ผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2018_04_10_14_37_03.pdf
- พุดพิงศ์ อีระวัฒน์ชาติ และเจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม. (2566). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(1), 146-158.
- มานิตย์ สีสง่า, ทศนีย์ ช่อเทียนทิพย์ และวิรัตน์ มณีพุกกะ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 9(3), 1-26.
- มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม. (2561). *แนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ให้ได้มาตรฐาน*. มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม.
- สาริกา ราชบุญทอง, จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และนภาเดช บุญเชิดชู. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 10(2), 128-139.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. (2567). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET ปีการศึกษา 2566)*. https://www.cme2.go.th/2023/?page_id=2114.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2545*. บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล*. บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.

สุมินตรา ปิ่นทอง, นภาเดช บุญเชิดชู และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปง, 10(2), 153-163.

อับดุลอาซิส ยาบา. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนการสอน โดยใช้สื่อทางไกล
ผ่านดาวเทียมของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาสตูล. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 7(9), 451-466.